

Suomessa tilanne on menossa vain huonompaan suuntaan. Biokaasuratkaisujen hintoihin on ilmestynyt ylimääräisen nolla lisää.

Ilkka Herlin etsii kosteikon reunalta hirvieläinten jälkiä. ”Se, että elukat viihtyvät, on merkki monimuotoisuudesta.” Gundbyn tilalla kosteikon tehtävä on ensisijaisesti lisätä monimuotoisuutta.

Maan ja meren parantaja

Itämeren suojeleluun hurautanut miljonääri Ilkka Herlin tietää ratkaisun. Parantamalla peltojen kasvukykyä saadaan paitsi suurempi sato, myös puhtaammat vedet. Hänen maatilallaan Tammisaaressa kierrätetään ravinteita.

TAMMISAARI (MT)

Ilkka Herlin saapastelee kosteikon reunaa selkää kyyryssä, nenä maata viistäen. ”Täytyy katsoa, mitä elukoita täällä on käynyt. Se, että elukat viihtyvät, on merkki monimuotoisuudesta.”

Äkkiä metsästyksen kalibroituun silmään huomaa pellonreunaan ilmestyneen peuraparin. Ne ahmivat sinimailasta, joka viheriöi vielä lokakuun alussa. ”Harmi, kun ei tullut kiikarit mukaan.”

Kosteikon päässä on läjä savista maata. Se on kaavittu kosteikosta, joka on kerännyt pelloilta valuvaa kiintoainesta viitisen vuotta.

”Periaatteessa ravinteita ei pitäisi kosteikkoon ei edes valua, koska tavoite on sitoa ne peltoon”, Herlin mainitsee.

Pelto kuin kukkapenkki

Mukana kierroksella kulkee Herlinin tilan pellot vuokrannut viljelijä **Mathias Weckström**. Hän paiskii töitä maan rakenteen ja kasvukunnon parantamiseksi.

Kun Herlin osti Gundbyn tilan runsaat viisi vuotta sitten, viljapellot olivat surkeassa kunnossa. Tilanteesta kielivät pelloille kertyvät lätäköt.

”Nykyään maan kääntämiseen tarvitaan huomattavasti enemmän hevosvoimia kuin 50 vuotta sitten. Jos oljetkin myydään pois, hiili vähenee ja maa tiivistyy”, Weckström kertoo.

Ratkaisuksi kylvettiin syväjuurisia kasveja ja laitettiin osa pelloista nurmelle. Nyt Gundbyn maan aakaa olla jälleen kuohkeaa. Vesi imeytyy peltoon, eikä valu vesistöihin ravinteita mukanaan.

”Maanviljelijän pitäisi ajatella kuin puutarhurin. Maasta pitää saada multava ja hyvin vettä läpäisevä, kuin kukkapenkki”, Weckström kuvailee.

Herlin ilahtuu vertauksesta. Hänen mielestään pellon kasvukyvystä huolehtiminen on viljelijälle ensisijainen keino parantaa tuottavuutta ja suojella vesistöjä. Suojavyöhykkeet ja kosteikot hän näkee tärkeiksi ennemminkin monimuotoisuuden kannalta.

Kierrätyksen mallitila

Puolet tilan pelloista kasvaa nurmea, loput vehnää, ruista sekä herneen ja kauran seosta. Ne kasvavat Weckströmin lihakarjan lannan voimalla. Karja syö vain oman tilan rehua. Joinakin vuosina pelloille on lisätty luujauhoa, jotta kasvit saavat riittävästi fosforia. Samalla saadaan kierrätettyä tilan eläinten luiden fosfori.

Juuri tällaiseen ravinteiden kiertoon Itämeren suojeletyötä tekevä Herlin tähtäsi ostaessaan pellot vuonna 2008. Hän haluaa kehittää Gundbyn ravinteiden kierrätyksen mallitilan.

Tarkoituksena on vielä korvata kaikki fossiilinen energia uusiutuvilla vaihtoehdoilla, kuten aurinko- ja tuulivoimalla. Toistaiseksi Weckströmin viljakuivuri syö öljyä.

Herlin toivoo, että yhteiskunta siivittäisi tilatason uusiutuvia energiaratkaisuja. Nyt viljelijöillä ei ole kunnan keinoja hyödyntää lantaa ensin energiaksi ja sitten lannoitteeksi.

”Suomessa tilanne on menossa vain huonompaan suuntaan. Biokaasuratkaisujen hintoihin on ilmestynyt ylimääräinen nolla lisää”, Herlin harmittelee.

Luomu yleisty

Sekä Herlin että Weckström uskovat luomun yleistymiseen. Osuuden nostaminen viidenneksen voisi hyvin onnistua, mutta siitä ylöspäin lannan saatavuudessa voisi tulla ongelmia.

”Moni heikon kannattavuuden kanssa painiva tila varmasti miettii luomuun siirtymistä. Mukaan muutokseen tarvitaan vielä teollisuus ja kuluttajat”, Weckström pohtii.

Herlin muistuttaa, ettei luomun hinta saa olla kolminkertainen muihin tuotteisiin verrattuna.

Yksimahainen ei maistu

Omalla Pargas Gärdin tilallaan Weckström tuottaa luomulihaa. Kaikki on tarkasti harkittua. Karjarotujen yhdistelmällä laitumet hyödynnetään

Eri nautarodut syövät laitumelta eri kasveja. Syksyn viimeisessä kattauksessa ruokaileva highlander-sonni pisteele pötsiinsä jopa pudonneita lehtiä.

perinpohjaisesti. Ensin rantalaitumella ruokailevat angus- ja hereford-rotujen risteytykset. Syksyllä kakkoskattaukseen pääsevät highlanderit, jotka pistävät poskeensa kaislikkoa ja kuivunutta heinää. Ahmimisen riemussa pötsiin eksyy jopa keltaisia vaahteranlehtiä.

Herlin on järjestelystä innoissaan: ”Tämä on Itämeren suojeleluun parhaimmillaan. Ympäristön kannalta ratkaisevaa on, mitä tuotantoeläin syö.”

Herlin itse syö niityllä kasvanutta luomunautaa puhtaalla omallatunnolla, koska märehijä muuttaa ihmisravinnoksi sopimattoman kasvillisuuden syötävään muotoon.

”Märehtijät kuuluvat Suomeen. Täällä ei viljeltäisi mitään, jos niitä ei olisi.” Sen sijaan sikaa tai broileria Herlin harvemmin syö. Yksimahaisina ne kilpailevat ravintoketjussa ihmisen kanssa.

”Jos sika söisi ihmisten tähteet, niin voisit sitä mielelläni syödäkin, mutta nyt rehun tuotanto pilaa pahimmillaan sademetsät ja ilmaston.”

Myöskään soijarehulla lihotettu, norjalainen lohi ei meren ystävälle maistu.

Ravinnevalumat kuriin

Itämeren suojeleluukomissio Helcom tiukensi vastikään maakohtaisia ravinnevähennystavoitteita. Suomen pitää vähentää vuosittain sekä typen että fosforin valumia yli kaksi kertaa

nykyistä enemmän.

Tuottajajärjestö MTK pitää tavoitetta mahdottomana, koska vesiensuojelukeinot ovat maatiloilla jo käytössä. Järjestö kääntäisi katseen meren sisäiseen kuormitukseen eli pohjaan jo varastoituneiden ravinteiden vapautumiseen sekä pistemäiseen kuormitukseen. Esimerkiksi Kaliningradista lasketaan puolen miljoonan ihmisen jätevedet suoraan mereen.

Herlin näkee tilanteen hieman toisin. Kaliningradiin on puhdistamo rakenteilla, eikä sisäisen kuormituksen riski ole syy kuormittaa merta lisää. Ainoa keino meren pelastamiseksi on vähentää ravinnevalumia ja elvyttää meren ekosysteemi. Jälkimmäistä edesauttaisi turksan rauhoittaminen kunnes kanta elpyy. Terve turkakanta sitoisi valtavan määrän ravinteita.

Laatuprojekti pelloille

Siitä Herlin on MTK:n kanssa samaa mieltä, että maalta tulevat ravinnelehdet pitäisi tuntea nykyistä paremmin: ”Isoilta lihakeskittymiltä valuu varmasti eroa kohtuuttomassa syynissä.”

Kaikesta huolimatta Herlin vannoo maan kasvukyvyn parantamisen nimeen. Teollisuuskielellä ilmaistuna se olisi laatuprojekti, jonka soisi pyyhkäisevän koko Suomen yli. Parempi viljelykyky

Mathias Weckströmin luomulehmien lanta päätyy Herliniltä vuokratuille pelloille. Tilakokonaisuus pyrkii ravinteiden kierrätyksen mallitilaksi.

tuottaisi paremman tulon ja paremman tuotteen. Kaupanpäällisenä ravinnevalumat vähenisivät.

”On harhaluulo, että Itämeren suojeleu heikentäisi maatalon tulosta. Muutokset, joita viljelijän on tehtävä, ovat pieniä. Vähemmän lannoitetta, parempilaatuinen maa, laadukkaampi sato.”

Kierrätyslannoitteet tulevat

Herlinin säätiö puskee määrätietoisesti eteenpäin, jotta kierrätyslannoitteet yleistyisivät Euroopassa.

”EU:n on sisällytettävä ravinteiden kierrätys maatalouspolitiikkaansa. Säätiö ihan tosissaan yrittää vaikuttaa EU:n yhteisen maatalouspolitiikan, capin sisältöön”, Herlin toteaa silmää räpäyttämättä.

Kuulemma säätiön motto on, että ”jos tavoite kuulostaa epärealistiselta, niin silloin se on oikein asetettu”.

Herlin uskoo, että kierrätyslannoitteet tulevat markkinoille ennen pitkää. Pakkokin, koska louhittava fosfori hupenee ja maapallolla on jo typpiähy.

”Euroopassa fosforia louhitaan ainoastaan Siilinjärvellä, joten strategisista syistä ja ruokaturvan takia tilanne varmasti halutaan korjata.”

Yritykset vahvasti mukana

Herlinin luotsaama Baltic Sea Action Group -säätiö edesauttaa ravinteiden

kierrätystä myös houkuttelemalla yrityksiä mukaan.

Oman sitoumuksensa Itämeri-työhön ovat tehneet muun muassa Yara, Biovakka ja Fazer.

Fazer sitoutuu ostamaan viljansa tiiloilta, joissa viljely tapahtuu ravinteita hukkaamatta ja energiatehokkaasti.

Herlin vakuuttaa, että jo vuoden päästä säätiöllä on esitellä konkreettisia tuloksia sitoumuksista ja ravinteiden kierrätyksestä.

Lahnaa lähikauppoihin

Herlin on varttunut Thorsvikin maatilalla Kirkkonummella, Espoonlahden rannalla. 1970-luvulla hän myi usein veljensä kanssa lahnaa lähikauppoihin.

”Hemmetin hyvää kalaa, kuten särkikin”, Herlin muistelee.

Herätyksen ympäristönsuojeluun hän koki joskus energiakriisin aikoihin.

”Silloin mietin, ettei tämä meno voi jatkua.”

Vuonna 1993 Herlin alkoi aktiivisesti suojella Itämerta. Vaimo **Saara Kankaanrinta** on todennut, että herran ajasta 60 prosenttia menee Itämerelle ja 60 Cargotecille. Nykyään tosin perheen pienet lapset saavat hyvän osan ajasta.

Märehtijät kuuluvat Suomeen. Täällä ei viljeltäisi mitään, jos niitä ei olisi.